

Таким чином, перспективи інструментів з „короткими“ сегментами мають особливо велике значення для практичного використання їх у багатодискових верстаках через невеликі енерговитрати на різання.

Встановлені взаємозв'язки кінематичних і інших параметрів із показниками працездатності ϵ , на відміну від поширеної думки, ще одним підтвердженням відсутності прямої пропорційної залежності між зносостійкістю й енергоємністю в алмазно-абразивних способах різання.

Список літератури

1. Бакка М.Т. Обробка природного каменю: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.Т. Бакка, В.В. Коробійчук, О.А. Зубченко. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 438 с.
2. Коробійчук В.В. Дослідження впливу якісних ознак блочного каменю на ефективність розпилювання дисковими пилами з алмазними напайками / В.В. Коробійчук, О.А. Зубченко // Вісник ЖДТУ. Серія : технічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – №2 (45). – С. 150–152.
3. Нові напрямки у виробництві великогабаритних алмазних відрізних кругів / Ігнатенко В.І., Муровський В.О., Петренко А.П., Сколота А.О. // Інструментальний світ. – Київ, 2009. – №3(43). – С. 24–28
4. Бакка М.Т. Инструмент и материалы для добычи и обработки природного камня: учебное пособие / Бакка М.Т., Мельничук П.П. – Житомир: ЖІПТ. 2002. – 300 с.

УДК 338.242.003.12:332.122

О.В. Нусінова¹, канд. екон. наук, доц.,
І.О. Лебідь²

Установлены параметры оценки работоспособности алмазного инструмента, исследована работоспособность алмазных дисковых пил с разной длиной сегментов и одинаковыми расстояниями между ними. Установлены зависимости кинематических параметров, удельного расхода алмазов и энергоёмкости резания от общей длины контакта сегментов с камнем. Рассмотрены схемы резания дисковой пилой по схемам: „по подаче“ и „против подачи“.

Ключевые слова: *камнеобработка, алмазные дисковые пилы, элементы рабочей поверхности, длина сегмента*

The parameters of estimation of capacity of diamond instrument are set. Capacity of diamond disk saws with different length of segments but of the same distance between them is analyzed. Dependences of kinematics parameters, specific consumption of diamonds and energy intensity of cutting on general length of contact of segments with stone are determined. Charts of cutting by the disk saw “on the serve” and “against the serve” are considered.

Keywords: *stone-working, diamond disk saw, elements of working surface, length of a segment*

Рекомендовано до публікації докт. техн. наук В.Т. Підвисоцьким. Дата надходження рукопису 25.02.11

1 – Криворізький технічний Університет, м. Кривий Ріг, Україна,
2 – Державний вищий навчальний заклад „Прийдніпровська Державна академія будівництва та архітектури“, ВСП „Інститут безперервної освіти“, м. Дніпропетровськ, Україна, e-mail: Lebed_Irina@bigmir.net

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЯКОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА ГАЛУЗЯМИ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

О.В. Нусінова¹, Cand. Sc. (Econ.), Associate Professor,
І.О. Лебідь²

1 – Technical University of Krivoy Rog, Krivoy Rog, Ukraine
2 – State Higher Educational Institution “Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture”, VSP Institute of Lifelong Education Dnipropetrovsk, Ukraine, e-mail: Lebed_Irina@bigmir.net

METHODOLOGICAL APPROACH TO VALUATION OF CORPORATE MANAGEMENT QUALITY FOR BRANCHES OF INDUSTRY OF UKRAINE

Представлено авторський підхід до оцінювання рейтингу корпоративного управління підприємствами гірничодобувної, хімічної промисловості, чорної та кольорової металургії, який полягає в удосконаленні методики оцінювання корпоративного управління Brunswick UBS з урахуванням національних особливостей. Визначено рейтинг корпоративного управління підприємствами зазначених галузей та проведено аналіз за категоріями рейтингу, що розширює можливості проведення порівняльної оцінки за якістю корпоративного управління широкого кола підприємств.

Ключові слова: *корпоративне управління, рейтинг, інвестиційна привабливість, галузі України, прозорість, порівняння*

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку економіки характеризується активними процесами загострення світової конкуренції, особливо в умо-

вах фінансової кризи, яка вплинула на всі процеси діяльності підприємства. У зазначених умовах особливо гостро стоїть проблема підвищення інвестиційної привабливості підприємств України. На рівні країни, покращення корпоративного управління сприяє розвитку

ринків капіталу, підвищенню конкурентоспроможності, соціального та економічного розвитку країни. Низький рівень стандартів управління, зокрема в області прозорості і розкриття інформації, є основним фактором нестабільності на фінансових ринках по всьому світу. Одним із критеріїв оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств виступає якість корпоративного управління, яку можна оцінити за допомогою визначення рейтингу корпоративного управління.

На сьогоднішній день відсутня можливість оцінити та порівняти якість корпоративного управління широкого кола підприємств, а особливо підприємств різних галузей. Отже, відсутність вказаної можливості викликає необхідність удосконалити існуючі методики оцінювання рейтингу корпоративного управління та провести оцінки стану корпоративного управління підприємств різних галузей України з урахуванням національних особливостей.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню та аналізу проблем оцінки корпоративного управління присвячені праці багатьох науковців, серед яких роботи А.Н. Булатова, І.Ю. Верегіної, Н.П. Карачиної, О.М. Вакульчик, Т.В. Момот, К.О. Гуляєва та інших. Набутий досвід в оцінюванні корпоративного управління належить міжнародним та національним рейтинговим агентствам, які за власною методикою присвоюють рейтинг корпоративного управління підприємствам різних країн, зокрема Кредит Рейтинг, „Standard&Poors“, „Експерт РА“, Інститут корпоративного права, „Тройка-Діалог“, Brunswick UBS тощо. Однак, на наш погляд, підходи до оцінювання корпоративного управління недостатньо враховують особливості корпоративного управління в Україні, тому потребують удосконалення.

Метою дослідження цієї статті є узагальнення категорій та складових корпоративного управління із розробкою відповідної шкали оцінювання шляхом

адаптації методики оцінювання корпоративного управління Brunswick UBS, та застосування для оцінки рейтингу корпоративного управління підприємствами різних галузей України.

Викладення основного матеріалу. Аналіз досвіду в оцінюванні корпоративного управління, зокрема у визначенні рейтингу корпоративного управління, показав, що найбільш відкритою є методика Brunswick UBS [4], яка чітко визначає категорії для оцінювання, складові відповідних категорій та критерії їх оцінювання. Тому для адаптації методики оцінювання корпоративного управління з урахуванням національних особливостей було обрано методику Brunswick UBS. Згідно із зазначеною методикою, використовується шкала, за якою присуджуються штрафні бали. За цією шкалою, чим вищий рейтинг компанії, тим більша ступінь ризику, а отже нижчий рівень корпоративного управління.

Найпоширенішим сприйняттям будь-яких рейтингів, зокрема рейтингів корпоративного управління, є шкала, згідно з якою збільшення значення рейтингу відображає кращий рівень корпоративного управління. Для зручності застосування нами було обрано шкалу для адаптованої методики рейтингової оцінки корпоративного управління за загальноприйнятим підходом, а саме, більша кількість балів відповідатиме вищому рівню корпоративного управління.

У процесі адаптації методики для можливості застосування в оцінюванні корпоративного управління українськими підприємствами було враховано національні особливості корпоративного управління, відповідна нормативно-правова база [1-3] та практика ведення бізнесу в Україні. Узагальнення категорій та складових рейтингу корпоративного управління із зазначенням шкали оцінки (максимальні бали) наведено в таблиці.

Таблиця

Адаптована методика оцінки рейтингу корпоративного управління підприємствами з урахуванням національних особливостей

Категорії рейтингу корпоративного управління	Макс. бал
Прозорість інформації	
1. Підготовка фінансової звітності акціонерного товариства у відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності	5
2. Відкритість:	
2.1. Наявність сайту в мережі Інтернет	3
2.2. Наявність на сайті доступу до фінансової звітності	2
2.3. Наявність на сайті компанії інформації щодо мети та стратегії товариства	2
2.4. Наявність на сайті інформації про соціальну відповідальність	3
2.5. Отримання акціонерами наступної інформації про діяльність акціонерного товариства (інформація розповсюджується на загальних зборах; публікується в пресі; документи надаються для ознайомлення безпосередньо в акціонерному товаристві; копії на запит акціонера; розміщення на інтернет - сторінці акціонерного товариства:	6
Фінансова звітність, результати діяльності	1
Інформація про акціонерів, які володіють 10 відсотками та більше статутного капіталу	1
Інформація про склад органів управління товариства	1
Статут та внутрішні документи	1
Протоколи загальних зборів акціонерів після їх проведення	1
Розмір винагороди посадових осіб акціонерного товариства	1

Продовження таблиці

2.6. Наявність акціонера з контрольним пакетом акцій	2
3. Наявність планів щодо залучення інвестиції шляхом випуску депозитарних розписок протягом наступних трьох років	2
4. Достовірність інформації щодо фінансово-господарської діяльності:	
4.1. Органи, які здійснювали перевірку фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства:	8
ревізійна комісія;	2
наглядова рада;	2
відділ внутрішнього аудиту акціонерного товариства;	2
стороння компанія або сторонній консультант;	2
перевірки не проводились	2
4.2. Кількість разів на рік у середньому проведення аудиторської перевірки акціонерного товариства зовнішнім аудитором протягом останніх трьох років	2
4.3. Заміна акціонерним товариством зовнішнього аудитора протягом останніх трьох років	1
4.4. Репутація аудиторської фірми	1
4.5. Наявність стандартів внутрішнього аудиту	1
4.6. Наявність кваліфікованих спеціалістів із внутрішнього аудиту	1
5. Наявність правопорушень щодо несвоєчасного розкриття інформації	2
ІТОГО	41
Втрата активів	
1. Відсутність трансфертного ціноутворення	3
2. Відсутність злиття	3
3. Одна з основних причин скликання останніх позачергових зборів – реорганізація	2
4. Наявність у статуті акціонерного товариства положення, яке обмежує повноваження виконавчого органу приймати рішення про укладання договорів, ураховуючи їх суму, від імені акціонерного товариства	4
ІТОГО	12
Ініціативи в області корпоративного управління	
1. Ефективність діяльності наглядової ради	
1.1. Інформація щодо визначення винагороди членів наглядової ради:	2
Винагорода є фіксованою сумою	0
Винагорода є відсотком від чистого прибутку або збільшення ринкової вартості акцій	2
Винагорода виплачується у вигляді цінних паперів товариства	2
Члени наглядової ради не отримують винагороди	0
1.2. Наявність вимог до членів наглядової ради, викладені у внутрішніх документах акціонерного товариства:	5
Професійні знання і досвід роботи в галузі	1
Знання у сфері фінансів і менеджменту	1
Особисті якості (чесність, відповідальність)	1
Відсутність конфлікту інтересів	1
Граничний вік	1
Відсутні будь-які вимоги	1
1.3. Наявність положення про наглядову раду	3
2. Кодекс корпоративного управління	4
3. Наявність планів залучення іноземних інвестицій протягом наступних трьох років (вибір одного варіанту із наведених):	2
Так, уже ведемо переговори з потенційним інвестором	2
Так, плануємо розпочати переговори	1
Так, плануємо розпочати переговори в наступному році	0,5
Так, плануємо розпочати переговори протягом двох років	0,5
Ні, не плануємо залучати іноземні інвестиції протягом наступних трьох років	0
Не визначились	0
ІТОГО	16
Дотримання прав акціонерів	
1. Відсутність інформації щодо порушення процедури повідомлення про проведення загальних зборів акціонерів у засобах масової інформації	2
2. Визначення органу, який здійснював контроль за ходом реєстрації акціонерів або їх представників для участі в останніх загальних зборах (за наявності контролю):	4
Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку	2
Акціонери, які володіють у сукупності більше, ніж 10 відсотками статутного капіталу	2
3. Спосіб, у який відбувалось голосування з питань порядку денного на загальних зборах останнього разу:	3
Підняттям карток	0
Бюлетенями (таємне голосування)	3
Підняттям рук	0
4. Створення в акціонерному товаристві спеціальної посади або відділу, що відповідає за роботу з акціонерами)	4

5. Наявність у складі наглядової ради представників акціонерів, що володіють менше 10 відсотками акцій	4
6. Наявність Положення про дивідендну політику/ Положення про розподіл прибутку	2
ІТОГО	19
Корпоративні конфлікти	
1. Імовірність настання корпоративного конфлікту (за ступенем тяжкості кризи)	5
2. Належність до компетенції органу затвердження договорів, щодо яких існує конфлікт інтересів	3
3. Наявність у статуті або внутрішніх документах акціонерного товариства положення про конфлікт інтересів, тобто суперечність між особистими інтересами посадової особи або пов'язаних з нею осіб та обов'язком діяти в інтересах акціонерного товариства	4
ІТОГО	12
РАЗОМ	100

З метою практичного застосування методики оцінки рейтингу корпоративного управління з урахуванням національних особливостей було обрано загальнодоступні дані 43 українських підприємств за 2007–2009 рр. наступних галузей: гірничодобувна промисловість (10 підприємств), чорна металургія (18 підприємств), хімічна промисловість (10 підприємств) та кольорова металургія (5 підприємств).

За 2008–2009 рр. Україна зазнала економічної кризи, внаслідок чого базові галузі української економіки, зокрема металургія, гірничодобувна, хімічна промисловість, понесли серйозні втрати.

Проаналізуємо отримані значення рейтингу корпоративного управління за галузями у розрізі категорій рейтингу. Графічне відображення результатів визначення рейтингу корпоративного управління за 2007 рік наведено на рис. 1.

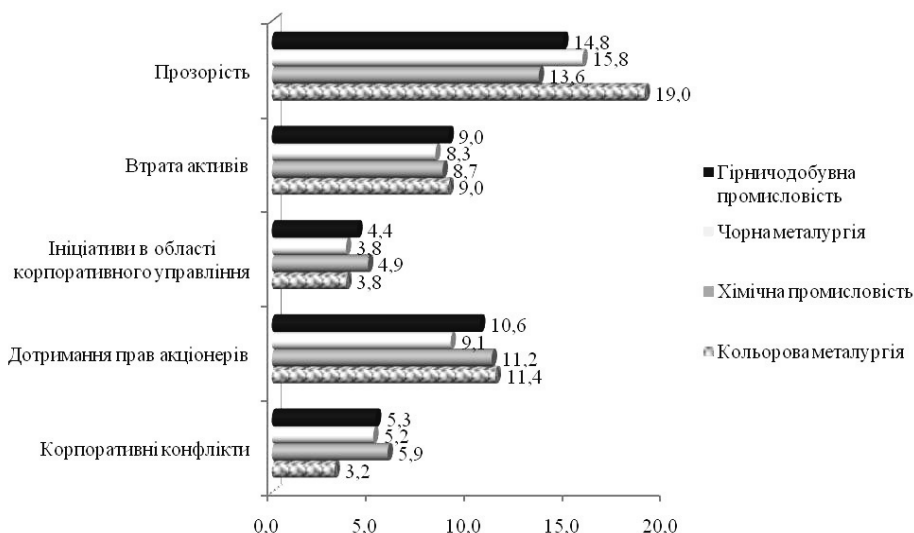

Рис. 1. Рейтинг корпоративного управління за галузями промисловості в Україні в розрізі категорій за 2007 р.

За наведеними даними найвищий рівень прозорості в 2007 році спостерігається на підприємствах кольорової металургії, найнижчий рівень – на підприємствах хімічної промисловості. За категоріями „втрата активів“ та „ініціативи в області корпоративного управління“ значних розбіжностей між підприємствами різних галузей не спостерігається. Найвищий рівень дотримання прав акціонерів належить підприємствам хімічної промисловості та кольорової металургії, найнижчий – підприємствам чорної металургії. За категорією „корпоративні конфлікти“ найкраща ситуація спостерігається на підприємствах хімічної промисловості, на підприємствах гірничодобувної промисловості та чорної металургії майже однакова ситуація, найгірша си-

туація з корпоративними конфліктами на підприємствах кольорової металургії.

За даними рейтингу корпоративного управління за 2008 рік (рис. 2) тенденція за категоріями „прозорість“, „втрата активів“ та „корпоративні конфлікти“ аналогічна 2007 р.

Позитивною тенденцією є підвищення рівня прозорості у всіх галузях, окрім кольорової металургії, а також покращення ситуації за категорією „корпоративні конфлікти“. Рівень „ініціативи в області корпоративного управління“ в 2007 році знизився в усіх галузях. Найвищий рівень дотримання прав акціонерів спостерігається на підприємствах кольорової металургії, найнижчий – на підприємствах чорної металургії.

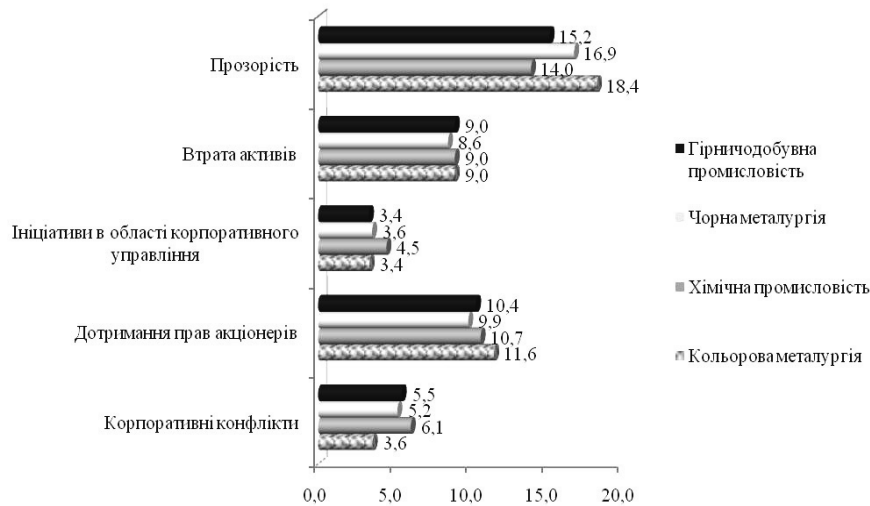

Рис. 2. Рейтинг корпоративного управління за галузями промисловості в Україні в розрізі категорій за 2008 р.

У 2009 році (рис. 3) на підприємствах кольорової металургії спостерігається зниження рівня прозорості, порівняно із попереднім періодом, але все одно в даній галузі зберігається лідируюча позиція за рівнем прозо-

рості. Дещо знизився рівень прозорості на підприємствах гірничодобувної промисловості, а на підприємствах чорної металургії та хімічної промисловості спостерігається підвищення рівня за даною категорією.

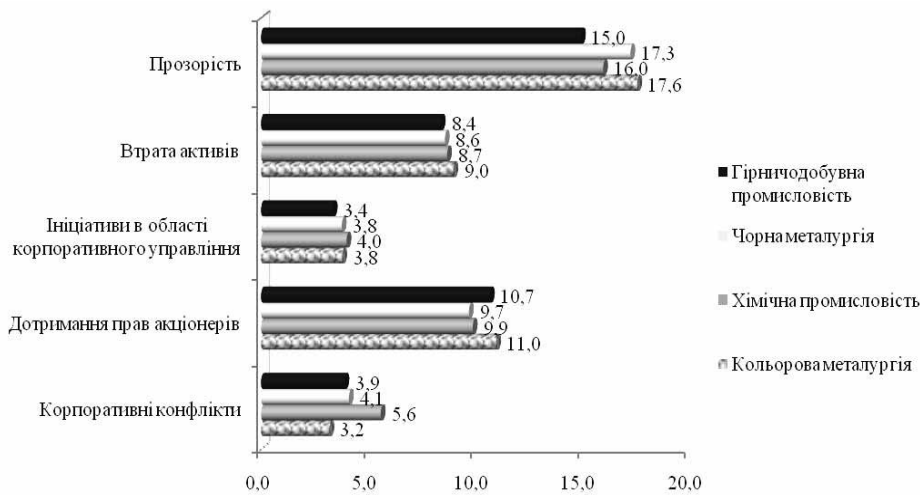

Рис. 3. Рейтинг корпоративного управління за галузями промисловості в Україні в розрізі категорій за 2009 р.

Зниження рівня за категорією „втрата активів“ відбулося на підприємствах гірничодобувної та хімічної промисловості порівняно із 2008 роком. За результатами 2009 року рівень дотримання прав акціонерів підвищився лише на підприємствах гірничодобувної промисловості, на підприємствах інших галузей спостерігається зниження за даною категорією. За категорією „корпоративні конфлікти“ зниження рівня відбулось на підприємствах усіх галузей, однак найбільший рівень за даною категорією протягом 2007–2009 рр. залишається за підприємствами хімічної промисловості.

Висновки. Запровадження на підприємстві якісного корпоративного управління, а саме належного захисту прав інвесторів, надійної системи управління та контролю, відкритості та прозорості у своїй діяльності, є одним із головних чинників, який впливає на успішну діяльність підприємства та підвищення його інвестиційної привабливості.

У статті запропоновано вдосконалити оцінювання корпоративного управління шляхом адаптації методики рейтингової оцінки корпоративного управління Brunswick UBS та представлено узагальнення категорій та складових корпоративного управління із розробкою відповідної шкали оцінювання. За результатами проведеного дослідження було здійснено оцінювання рейтингу корпоративного управління підприємствами гірничодобувної промисловості, чорної та кольорової металургії, хімічної промисловості та порівняння отриманих результатів у динаміці (2007–2009 рр.). Отримані результати розширюють можливості проведення порівняльної оцінки за якістю корпоративного управління широкого кола підприємств, а також визначають чіткі напрямки для вдосконалення корпоративного управління.

Список літератури

1. Закон України „Про акціонерні товариства“ від 18.09.2008 р. №514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=514-7&p=1300636545231900>>.
2. Принципи корпоративного управління в Україні, затверджені рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.12.2003р. № 571 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua/l_doc.2.nsf/link1/KL080153.html>.
3. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19.12.2006 №1591 „Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів“ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0097-07>>.
4. Аналіз корпоративного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.corpgov.ru/projects/rating/BUBSW-Rus.pdf>>.

Представлен авторский подход к оцениванию рейтинга корпоративного управления предприятиями горнодобывающей и химической промышленности, черной и цветной металлургии, который заключается в усовершенствовании методики оценивания корпоративного управления Brunswick UBS с учетом

национальных особенностей. Определен рейтинг корпоративного управления предприятиями указанных отраслей и проведен анализ по категориям рейтинга, что расширяет возможности проведения сравнительной оценки по качеству корпоративного управления широкого круга предприятий.

Ключевые слова: *корпоративное управление, рейтинг, инвестиционная привлекательность, отрасли Украины, прозрачность, сравнение*

The article presents the author's approach to valuation of corporate management quality at enterprises of mining and chemical industries, ferrous and non-ferrous metallurgy by improving methods of corporate management valuation provided by Brunswick UBS taking into account national peculiarities. The rating of enterprises corporate management quality in above mentioned industries is defined and the comparative analysis by rating category is carried out. That enhances the comparison valuation of the corporate management quality for wide range of enterprises.

Keywords: *corporate management, rating, investment attraction, industry of Ukraine, transparency, comparison*

Рекомендовано до публікації докт. екон. наук Р.Б. Тяном. Дата надходження рукопису 15.03.11

УДК 622.45

**Н.Ф. Кременчуцкий, д-р. техн. наук, проф.,
О.А. Муха, канд. техн. наук, доц.,
Е.В. Столбченко**

Государственное высшее учебное заведение „Национальный горный университет“, г. Днепропетровск, Украина,
e-mail: elena_aot@ukr.net

РАСЧЕТ ПРОВЕТРИВАНИЯ ТУПИКОВЫХ ВЫРАБОТОК С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫХ УРАВНЕНИЙ

**N.F. Kremenchutsky, Dr. Sc. (Tech.), Professor,
O.A. Mukha., Cand. Sc. (Tech.), Associate Professor,
Ye.V. Stolbchenko**

State Higher Educational Institution “National Mining University”,
Dnipropetrovsk, Ukraine,
e-mail: elena_aot@ukr.net

CALCULATION OF VENTILATION OF DEAD-ENDED MINE WORKINGS WITH THE USE OF DIFFERENTIAL EQUALIZATIONS

Рассматриваются вопросы определения основных характеристик системы вентиляции тупиковых выработок с учетом конкретных аэродинамических характеристик вентиляторов местного проветривания. При решении поставленной задачи рассмотрены варианты использования гибких трубопроводов. Достоверность предложенной методики подтверждается численными расчетами. Практическая ценность работы состоит в разработке универсальной модели вентиляционной системы тупиковой выработки, которая позволяет использовать все составляющие источника тяги и трубопровод при разных вариантах проветривания.

Ключевые слова: *тупиковые выработки, параметры вентиляции, концентрация метана*

Безопасность работ в подготовительных забоях непосредственно зависит от эффективности их проветривания.

В настоящее время расчет параметров вентиляции тупиковых выработок осуществляется в соответствии с [1]. Особенностью проветривания этих выработок является, во-первых, необходимость применять до-

полнительно к ГВУ (главной вентиляционной установке) вентиляторы местного проветривания (ВМП), а, во-вторых, выделение метана в выработки происходит как сосредоточенно (непосредственно в забое), так и рассредоточено (по всей длине пластовой выработки). Последнее обстоятельство приводит к тому, что возможно рассмотрение задачи проветривания тупиковой выработки в двух вариантах: при выносе метано-воздушной смеси, исходящей из выра-